

Středočeský kraj

Transformace sociálních služeb ve Středočeském kraji?

Mgr. Romana Kulichová
Krajský úřad Středočeského kraje

Středočeský kraj

Projekty Středočeského kraje

2004 - 2005 – začátek změn

Středočeský kraj byl realizátorem nebo partnerem systémových projektů zaměřených na vzdělávání:

**Vzdělávání zadavatele a poskytovatelů v oblasti standardů kvality sociálních služeb ve Středočeském kraji
(1.10.2005 – 30.9.2007)**

**Profesní rozvoj pracovníků ústavů Středočeského kraje
(15.7.2005 – 14.7.2007)**

**Vzdělávání poskytovatelů - pracovníků přímé péče v oblasti standardů kvality sociálních služeb
ve Středočeském kraji (1. 7. 2006 do 30. 6. 2008)**

- projekty byly financované z ESF - OP RLZ, opatření 2.1, v letech 2005 - 2008
- v současnosti se připravují návazné projekty

Klecová a síťová lůžka

Nutnost řešit specifický problém – existenci značného počtu klecových a síťových lůžek:

- v březnu 2004, kdy se jejich počet začal sledovat, jich bylo celkem **87** v ústavech sociální péče a domovech důchodců zřizovaných Středočeským krajem (v některých z 24 ÚSP, 38 DD)
- první lůžka odstraněna, přehodnocena jejich nezbytnost – zejména v domovech důchodců
- v ústavech sociální péče stále zůstávala, ještě **na jaře 2005** jich bylo **52**
- nutné situaci řešit
- předpoklad, že existence lůžek, která z ústavů nezmizela ze dne na den, má hlubší důvody a jejich odstranění nebude snadné

Počet klecových a síťových lůžek 2004-2006

Počet klecových a síťových lůžek v ÚSP a DD* zřizovaných Středočeským krajem						
ke dni	12.3.2004	31.8.2004	31.3.2005	11.4.2006	15.6.2006	8.8.2006
počet	87	64	52	?	?	?

*ústavy sociální péče a domovy důchodců

- Červen 2005 - v zařízeních zřizovaných Středočeským krajem bylo užíváno celkem 52 ochranných lůžek, z toho 24 klecových a 28 síťových. Ochranná lůžka byla umístěna ve 13 ústavech sociální péče (z celkového počtu 24) a ve 2 domovech důchodců (z celkového počtu 36).

Předpoklady pro odstranění lůžek

- soustavná práce s klienty, kteří na jejich užívání přivykli,
  - soustředění se na pracovníky v přímé péči (vzdělávání, práce se strachem z rizika),
  - úsilí managementu organizace.
- vznik projektu, který by tyto aspekty naplňoval

Projekt Podpora poskytovatelů ve Středočeském kraji při odstraňování opatření omezujících pohyb osob

- Podpora poskytovatelů ve Středočeském kraji při odstraňování opatření omezujících pohyb osob
- Phare 2003 Rozvoj lidských zdrojů, opatření 2.1 Integrace skupin obyvatelstva ohrožených sociálním vyloučením.
- usnesením Rady kraje č. 05-12/2005/RK ze dne 8.6.2005 schválen projekt,
- do 10.6. předložen
- začátek realizace od 1.11.2005

Cíle projektu:

- postupné odstranění klecových a síťových lůžek v zařízeních zřizovaných Středočeským krajem;
- zavedení humánních metod práce s klienty umísťovanými do těchto lůžek v situacích, kdy by jinak byla ochranná lůžka použita;
- podpora poskytovatelů sociálních služeb ve vypracování individuálních plánů uživatelů ochranných lůžek vedoucích k postupnému odstranění těchto lůžek;
- podpora poskytovatelů sociálních služeb při vytváření potřebného materiálního zázemí umožňujícího odstranění klecových a síťových lůžek.

Základní body projektu:

1) Vzdělávání:

- managementu organizací s cílem formulovat vizi a rozvojové cíle v oblasti používání restriktivních opatření klecovými a síťovými lůžky;
- klíčových pracovníků a dalších pracovníků v přímé péči tak, aby dokázali zjistit potřeby a osobní cíle uživatelů a naplánovat efektivní podporu; aby znali současné požadavky na zajištění kvalitní péče o uživatele;
- osobních asistentů s cílem připravit je na práci s uživatelem i zapojení do života organizace.

Základní body projektu:

2) Experiment:

využití osobní asistence pro uživatele v klecovém či síťovém lůžku mělo dokázat, zda a do jaké míry lze zajistit v podmínkách současných ústavů prostřednictvím osobní asistence alternativu k umístění klientů do klecového či síťového lůžka. Vyškolení osobní asistenti (9 osob) po dobu 3 měsíců pracovali s klienty, vůči kterým byla tato forma restrikce používána.

Základní body projektu

3) Konzultace, supervize:

- byly poskytovány průběžně po celou dobu trvání projektu, a to jak ředitelům zařízení a dalším vedoucím pracovníkům, tak osobním asistentům či klíčovým pracovníkům.

Harmonogram projektu

- **Příprava projektu** (jaro 2005)
- **Setkání s řediteli zařízení –**
přihlášení se do projektu (11 / 2005)
- **Workshopy pro ředitele a klíčové pracovníky** – seznámení s projektem, potřeby uživatelů vůči nimž jsou uplatňována restriktivní opatření, plánování služby – podpory a péče (11/05 – 1/06).

Harmonogram projektu

Experiment

- (12/2005-1/2006) seznámení odborného garanta a lektorů s uživateli/klienty, u kterých se odstranění lůžka pokládalo za nejvíce obtížné
- V domovech důchodců byla klecová a síťová lůžka ke dni zahájení experimentu (15.2.2006) odstraněna
- Do experimentu vstoupilo 7 zařízení = ÚSP, ve kterých mělo začít pracovat 9 osobních asistentů
- Výběr osobních asistentů

Experiment

- Příprava osobních asistentů
  - úvodní školení (únor 2006)
  - průběžná příprava a supervize (3/06 - 6/06)
  - konzultace a supervize v zařízeních (2/06 – 8/06)
- Vyhodnocení experimentu - setkání s asistenty (6/06)
- Setkání s asistenty, řediteli, klíčovými pracovníky, zástupci zřizovatele (7/06)

Harmonogram projektu

■ **Vzdělávací akce v organizacích**

■ (alternativní a augmentativní komunikace, potřeby klientů, agresivita, obtížně řešitelné situace, nouzové a havarijní situace, střety zájmů, ochrana práv uživatelů, vize a rozvojové cíle, prostředí služby, cílová skupina, řízení pracovních týmů...)

Výsledky osobní asistence:

- 9 osobních asistentů pracovalo s velkým úsilím po celou dobu trvání projektu
- výsledky, kterých dosáhli, nepochybně svědčí o tom, že individuální práce s uživateli prostřednictvím osobní asistence je metodou, která funguje
- úspěch není jen to, že bylo odstraněno klecové nebo síťové lůžko, ale zejména značné zlepšení kvality života u všech uživatelů, kteří měli osobní asistenty

Počet klecových a síťových lůžek 2004-2006

Počet klecových a síťových lůžek v ÚSP a DD* zřizovaných Středočeským krajem						
ke dni	12.3.2004	31.8.2004	31.3.2005	11.4.2006	15.6.2006	8.8.2006
počet	87	64	52	17	3	0

*ústavy sociální péče a domovy důchodců

Výsledky osobní asistence

osobní asistence nemůže být jediným řešením problematiky klecových a síťových lůžek

související otázky:

prostředí zařízení,

soukromí,

počet ubytovaných uživatelů v prostředí,

cílových skupin,

řízení organizací a pracovních týmů,

vizí a koncepcí,

vzdělávání, odbornosti,

využívání vnějších zdrojů,

existence ústavů???????

Výsledky projektu

- v srpnu 2006 bylo odstraněno poslední – klecové lůžko
- nejočividnější restrikce ochrannými lůžky zmizely, ale bude potřeba věnovat velkou pozornost tomu, aby ochranná lůžka nebyla nahrazena jinými způsoby omezení pohybu
- výzva pro poskytovatele, aby svou citlivost pro téma restriktivních opatření zvyšovali

Závěry z projektu

- provedení studie Psychiatrická medikace ve vybraných ústavech sociální péče Středočeského kraje (Quip) – předpoklad zvýšení medikace po odstranění klecových a síťových lůžek se nepotvrdil
- **další závěr z projektu:** problematiku restriktivních opatření nelze zužovat pouze na používání ochranných lůžek

Po skončení projektu

- o Osobní asistenti zůstali, financováni za podpory Středočeského kraje a úřadů práce (do 2007)
- o Postupně ubývá potřeba intenzivní podpory u jednotlivých uživatelů zařazených v experimentu
- o V roce 2007 pracovalo ještě 14 pracovníků metodou osobní asistence v domovech pro osoby se zdravotním postižením zřizovaných krajem

Po skončení projektu

- Podmínky se přizpůsobují uživatelům, ne uživatelé podmínkám
- Ze 7 zařízení zařazených do projektu 3 přistoupila k výrazným pro-
transformačním změnám
- Zapojení kraje do Integrovaného
operačního programu

Po skončení projektu

- ROP – 1. výzva jaro 2008 – 3 úspěšné projekty, 2 z nich na koupi nemovitostí pro chráněné bydlení
- ROP – 2. výzva podzim 2008 – předloženo 10 projektů, 8 zaměřených na jiné formy bydlení pro celkem 56 uživatelů
- Schváleny pouze dílčí projekty;
- Nikdy neschválený koncepční materiál

Po skončení projektu

- Pokud budou realizovány další projekty v rámci ROP, kapacita chráněných bydlení se navýší o dalších cca 56 osob
- Statistika počtu osob v chráněném bydlení – pouze v organizacích zřizovaných Středočeským krajem (24)

Počet lidí v chráněném bydlení v organizacích zřizovaných Středočeským krajem

	od 1.1.2003	31.3.2007	31.12.2007	31.12.2008	12.5.2009
počet lidí v chráněném bydlení	6	17	53	110	165

Profesní rozvoj pracovníků ústavů Středočeského kraje

- žadatel Quip, o.s., partner Středočeský kraj
  - zahájen v polovině července 2005 a trval do poloviny července 2007
  - žadatel QUIP – Společnost pro změnu
- partneři:**
- Středočeský kraj: vytváření podmínek pro ústavy sociální péče, které umožní uskutečnit změny potřebné pro vyšší míru sociálního začlenění lidí s mentálním a kombinovaným postižením
  - Česká unie pro podporované zaměstnávání: zabezpečí v rámci projektu vzdělávání pracovníků ústavů v tématech dotýkajících se pracovního uplatnění obyvatel
  - Sdružení pro augmentativní a alternativní komunikaci: zajistí teoretickou i praktickou výuku personálu ústavů v metodách augmentativní a alternativní komunikace

Profesní rozvoj pracovníků ústavů Středočeského kraje

Hlavní cíle projektu:

rozšíření profesních kompetencí pracovníků v přímé péči i vedení ústavů, které umožní zavedení nových metod práce do praxe a tím zlepšení kvality života obyvatel těchto zařízení.

projekt umožní komunikaci s nemluvícími obyvateli, plánování služeb pro obyvatele s ohledem na jejich individuální potřeby, zdokonalí prevenci problémového chování a odborné řešení situací, kdy k problémovému chování dojde, lepší podmínky pro ochranu práv lidí s mentálním postižením apod.

Cílová skupina:

vedoucí pracovníci
pracovníci v přímé péči

Klíčové aktivity:

Vzdělávání

- Kurzy pro pracovníky v přímé péči
- Kurzy pro vedoucí pracovníky
- Ostatní kurzy

Ostatní části projektu

- Software pro měření výkonnosti sociálních služeb
- Sledování vývoje medikace psychofarmaky
- Setkání odborníků

Profesní rozvoj pracovníků ústavů Středočeského kraje

Kurzy pro pracovníky v přímé péči

pro naplňování standardů kvality sociálních služeb a obecně principů sociálního začleňování nestačí rozumět kritériím samotných standardů, ale je třeba také zvládnout nové metody práce s klienty

- Individuální plánování
- Behaviorální terapie I a II
- Augmentativní a alternativní komunikace I a II
- Jednoduché technické pomůcky pro usnadnění běžných činností
- Sociální učení
- Pracovní rehabilitace
- Služby pro lidi s těžkým mentálním postižením
- Práce na počítači

Vývoj služeb v příspěvkových organizacích zřizovaných Středočeským krajem 2004-2008

	2008	2007	2006	2004 (ke 31.8.)	2004 (ke 31.12.)
celkem	1670	1697	1540	1524	1520
domov pro osoby se zdrav. postížením	1220	1378	1278		
denní stacionář	157	124	119		
týdenní stacionář	131	134	132		
chráněné bydlení	110	47	11		
podpora samostatného bydlení	4	4			
odlehčovací služby	35	10			
domov se zvláštním režimem	15				

Děkuji Vám za pozornost

Mgr. Romana Kulichová
vedoucí oddělení sociálních služeb a humanitárních
činností

Krajský úřad Středočeského kraje

kulichova@kr-s.cz

257 280 192